

Nr 245.

Av herr **Wedin**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag till åtgärder i syfte att förebygga vissa missförhållanden vid försäljning av lotter och obligationer.

Under senare tid har här och var i landet, och särskilt i Stockholm, uppstått en del firmor, vars existensberättigande blir tvivelaktigt, då deras verksamhet är av den karaktären, att den i många fall givit anledning till upprepade klagomål hos polismyndigheterna.

De firmor, som här är fråga om och som alltid uppträda under braskande namn, äro sådana vilka uteslutande handla endast med lotter och obligationer. Handeln sker ej från öppen bod, utan äro firmorna företrädde av agenter, som resa omkring i landsbygden och till oskäligt höga pris — 4 à 5 gånger högre än erhållna varans värde — medelst förespeglningar lätt nog bland en godtrogen och mången gång okunnig befolkning finna en god marknad för geschäftet. Såsom förut nämnts sker försäljningen genom agenter, som äga att vid affärens avslutande av köparen uppbära en viss procent, varvid resten uppbäres genom månatliga inbetalningar till huvudkontoret, som det heter, och firmorna ha därför åt sig låtit trycka avbetalningskontrakt och kontrollkvitton, som, dels genom det sätt varpå de äro utsmyckade, dels även därigenom att åtminstone de senare se ut såsom eller kunna tagas för lottsedlar.

Ett om oblyghet vittnande sätt att gå tillväga vid lottförsäljningen, utan att firmorna därför i sin verksamhet överträda gällande straff- eller näringslagstiftning, men det till trots ändock öppet bedriva det grövsta bedrägeri, lämnar följande ur ett s. k. kontrollkvittos innehåll gjort utdrag ett stående bevis. Innehållet är som följer:

»Undertecknad tillförsäkrar innehavaren härav, att mot erläggande av trettio (30) kronor erhålla ett kontrakt till de av Stockholms stad

garanterade Original-Obligationer, gällande till alla under speltiden pågående dragningar till den 1 december 1914. Varje Original-Obligation måste ovillkorligen utlottas med minst 20 kronor och en Original-lottsedel till de av Kungl. Maj:t sanktionerade Handtverks-industri- eller Konstlotterier, varå tusentals vinster utlottas.

Inbetalningarna ske på följande sätt:

1) Vid emottagandet av denna förbindelse erläggas högst tio (10) kronor. Endast detta belopp äger vårt ombud rätt att uppbära.

2) De återstående inbetalningarna verkställas med fem (5) kronor i månaden medelst postförskott. Dessa måste utlösas vid det postkontor, varifrån avis erhålles. Utlösas icke dessa våra postförskott, förfalla alla anspråk på denna förbindelse och äro i så fall de redan gjorda inbetalningarna förlorade.

Denna förbindelse äger ombudet icke rätt att ändra, ej heller återtaga utskrivet lottsedelskvitto.

Firman förbehåller sig gottgörelse för porton vid sista inbetalningen. Då ovannämnda belopp är tillfullo inbetalt, skall denna förbindelse i rekommenderat brev insändas till kontoret för erhållande av lottsedlar i enlighet med innehållet häri.

Är förbindelsen ej avsänd eller avlämnad å kontoret senast tre månader efter sista inbetalningen vare all rätt förverkad.»

De i detta utdrag omnämnda av Kungl. Maj:t sanktionerade hantverks-, industri- eller konstlotterier, vars lotter utbjudas av firman och vilkas original köparen äger att först efter att ha inbetalt 30 kronor utfå, äro mindre, tillåtna lotterier, där varje lott brukar kosta en eller två kronor. Enligt upplysning, inhämtad från ett obligationskontor i Stockholm säljas obligationer av år 1893 för 8 kronor. Som synes får lottköparen för ett värde av 9 à 10 kronor betala 30, vilket icke kan betecknas annorledes än som hänsynslöst bedrägeri, men det dock i sådan form att gällande strafflagbestämmelser icke möjliggöra att vid rättsligt beivrande komma dylika affärer till livs.

Detta försåtliga sätt, som nu i stor utsträckning florerar ute på landsbyggden, och vilket av påflugna och stortaliga agenter användes i alla möjliga former för att lura spellystna och godtrogna människor, bör, synes det mig, ovillkorligen stävjas.

På grund härav och med stöd av det ovan anförda vågar jag hemställa,

att Riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes snarast

möjligt utreda, huru och på vad sätt åtgärder, i syfte att förebygga, att icke, som nu sker, genom försäljning av lotter och obligationer på avbetalning och medels andelsförsäljning, uppenbart bedrägeri förekommer, kunna vidtagas samt för Riksdagen framlägga förslag, som utredningen kan föranleda.

Stockholm den 5 februari 1913.

A. J. Wedin.
